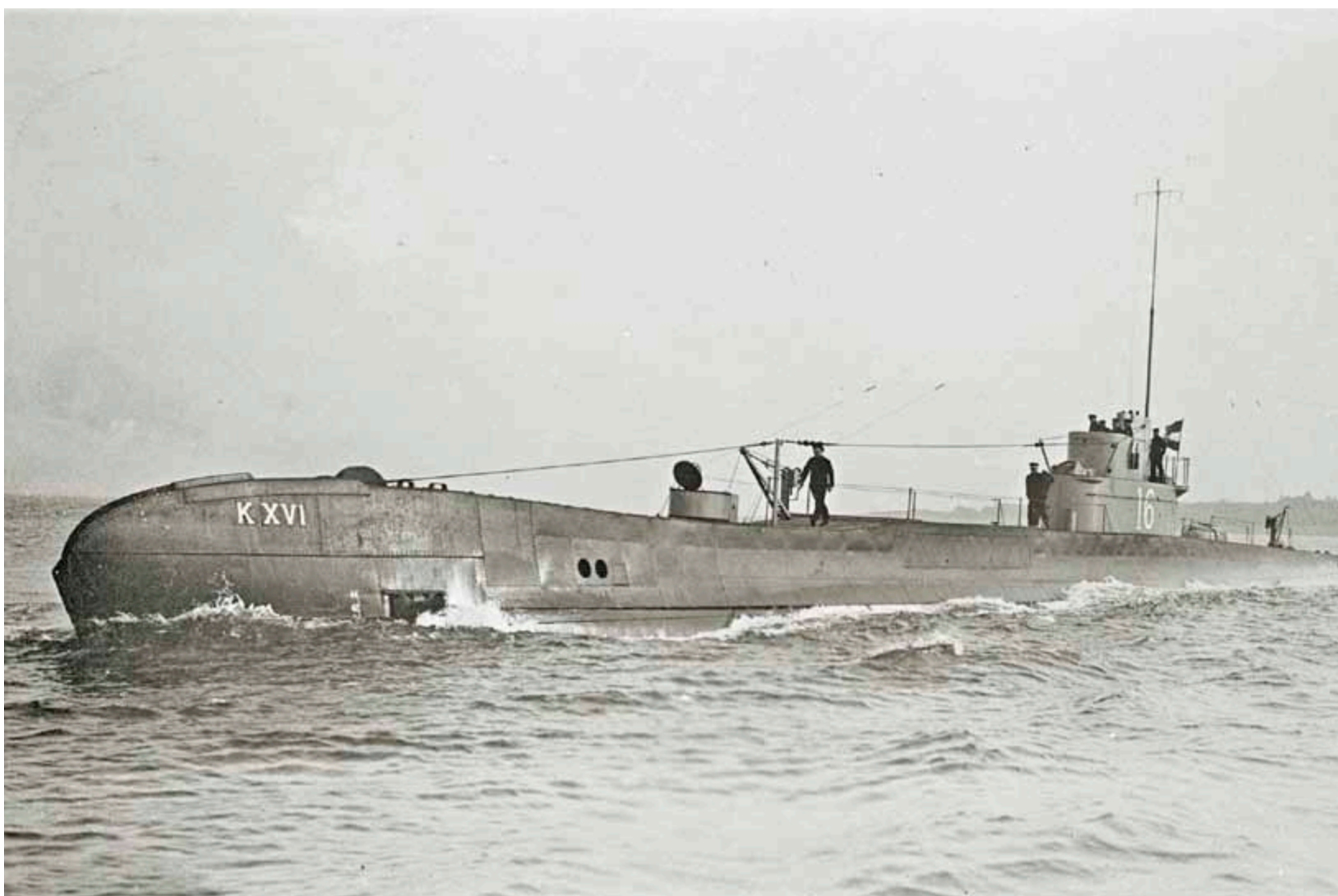

DEFENSIEKRANT

NUMMER 36
27 OKTOBER 2011

Eindelijk gevonden

CASTRICUM Bijna zeventig jaar na het zinken van de Hr.Ms. K XVI en haar 36-koppige bemanning is er eindelijk duidelijkheid voor de nabestaanden. Australische sportduikers vonden de onderzeeboot begin deze maand voor de kust van Borneo. Katja Boonstra-Blom is dochter van een van de 36 opvarenden en zocht zelf actief mee. Ze is opgelucht dat het graf van haar vader eindelijk is gevonden. "We zijn de bemanningsleden na al die jaren van vermissing nooit vergeten."

» Lees verder op pagina 3

Landmacht onder nieuwe leiding

'T HARDE Luitenant-generaal Mart de Kruij is dinsdag aangetreden als de nieuwe Commandant Landstrijdkrachten. Hij nam het bevel over van ranggenoot Rob Bertholee die sinds maart 2008 de scepter zwaaide en de krijgsmacht met leeftijdsontslag verlaat. De ceremoniële overdracht vond plaats op de legerplaats bij Oldebroek in 't Harde in bijzijn van militairen van alle landmachteenheden.

De scheidend commandant gaf aan dat zijn mensen de afgelopen jaren veelvuldig en met succes zijn ingezet. "Meer dan zeventig procent van alle militairen die werden uitgezonden, bestond uit landmachtpersoneel. Diezelfde boots on the ground zijn ook in Nederland meerdere keren ingezet met hun expertise op velerlei gebied." Het doet Bertholee dan ook bijzonder veel pijn dat de landmacht, vanwege de bezuinigingen, een kwart in omvang afneemt en daarmee bijna vijftig procent van de Defensiebrede reductie voor zijn rekening neemt. "Mijn nuchtere ik zegt me dat dit nu eenmaal de keus is die ons land heeft gemaakt, punt. Maar ik hoop dat we de rekening daarvoor niet in een later stadium gepresenteerd krijgen."

Gisteren, op zijn laatste werkdag, zwaaiden zijn wapenbroeders van de artillerie Bertholee al symbolisch uit. Op het Artillerie Schietkamp bij Oldebroek loste de generaal een laatste schot met de pantserhouwitser, die speciaal voor de gelegenheid door 14 Afdeling Veldartillerie was opgesteld. Binnen in de vuurmond laadde de generaal hoogstpersoonlijk het kardoos, om vervolgens op eigen verzoek met al zijn gasten - en op het commando "vuren" van zijn echtgenote - met een ruk aan het touw zijn laatste schot te lossen.

ONDERSCHIEDING

Ook vandaag werd Bertholee verrast, zij het op een geheel andere wijze. Minister Hans Hillen hing hem de versierselen om,

behorende bij een Koninklijke onderscheiding: Officier in de Orde van Oranje Nassau, met de zwaarden. Hillen had lovende woorden voor de gedecoreerde. "In veel functies heb je blij gegeven van een grote mate van professionaliteit, visie en verantwoordelijkheid. De professionele staat van de landmacht, de motivatie van het personeel, is mede jouw verdienste. Je bent gedreven, oprecht en loyaal. Namens de regering dank ik je voor wat je voor ons land en de Nederlandse krijgsmacht hebt gedaan."

Minister Hillen denkt dat de intensieve landmachtinzet enerzijds en een veer te moeten laten anderzijds, veel inzet, improvisatievermogen en loyaliteit zal vergen van de nieuwe commandant. "Het vereist bijzonder leiderschap. Dat je dat kunt weet ik. Anders hadden we je niet voor deze opgave gezet. Maar dat het lastig wordt weet ik ook. Je kunt op me rekenen. Net zoals ik op jou kan rekenen", aldus Hillen.

» foto SGT1 DAVE DE VAAL

4 Genezeriken doen een-tweetje met luchtmacht**5** Bewogen diploma-uitreiking Kunduz**6** 'Mijn tijd als topsporter was tijdelijk'**7** Unieke expositie Afghanistan

Zelfgemaakte bom verwondt EOD'ers

VOORSCHOTEN De 44-jarige sergeant-majoor van de landmacht die afgelopen zondag gewond raakte door een zelfgemaakte explosief, moet door het opgelopen letsel zijn rechterhand missen. Een 41-jarige ranggenoot van de luchtmacht is inmiddels uit het ziekenhuis ontslagen. De specialisten waren in de gemeente Voorschoten net klaar met de demontage van een bom aan een flitspaal. Binnen de EOD ontstond grote beroering nadat bekend werd dat twee directe collega's bij het incident gewond waren geraakt. Veel specialisten betuigden hun steun aan zowel de slachtoffers als hun naasten en aan de betrokken politie-agent. Tegelijk heerste er opluchting dat iedereen nog in leven is. Toen de meesten zich hadden hernomen, overheerste een houding van dat de Explosieven Opruimingsdienst weet hoe om te gaan met tegenslagen. Ook zou men graag zien dat de daders van de aanslag zo snel mogelijk worden ingerekend. Het incident maakt duidelijk dat EOD'ers niet alleen in missiegebieden, maar ook dicht bij huis grote risico's lopen bij de uitoefening van hun vak. Bij het incident liep ook een technisch onderzoeker van de politie Hollands Midden lichte kwetsuren op. Het Openbaar Ministerie is een grootschalig onderzoek begonnen naar de toedracht. De drie explosievenopruimers hadden op het moment van de explosie hun beschermende kleding al uitgetrokken. De bom was toen al onschadelijk gemaakt en de situatie was als veilig beoordeeld.

Kamerleden bezoeken Kunduz en de West

KUNDUZ/WILLEMSTAD Leden van de Vaste Commissie voor Defensie, Veiligheid & Justitie en Buitenlandse Zaken hebben onlangs een bezoek gebracht aan de politietrainingsmissie in Afghanistan. Doel van het bezoek was inzicht te verschaffen in de opbouw en integraliteit van de missie die volop in de belangstelling staat.

De parlementariërs spraken onder anderen met Nederlandse militairen, cursisten en lokale hoogwaardigheidsbekleders, onder wie de burgemeester van Kunduz. De eerste burger benadrukte zijn strijd tegen corruptie en voor meer openheid in het openbaar bestuur van zijn stad. Tijdens een discussie met onder anderen vertegenwoordigers van Afghaanse mensenrechtenorganisaties kwam vooral het verbeteren van een eerlijke rechtsgang aan de orde. De Afghanen die aan de discussie meededen, waren positief over de Nederlandse inspanningen ter versterking van de rechtsstaat en om de rechten van kwetsbare groepen als vrouwen en kinderen te waarborgen. In de hoofdstad Kabul stonden nog bezoeken aan parlementariërs, het ministerie van Binnenlandse Zaken, de European Union Police Mission en de NATO Training Mission Afghanistan op het programma. De breed samengestelde delegatie van de

Tweede Kamer bestond onder anderen uit Jeanine Hennis-Plasschaert (VVD), Attje Kuiken (PvdA), Coskun Çörüz (CDA), Jasper van Dijk (SP), Wassila Hachchi (D66), Hero Brinkman (PVV), Mariko Peters (GL), ambassadeur Radinck van Vollenhoven en directeur operaties generaal-majoor Tom Middendorp.

CARIBISCH GEBIED

De voorzitter en de fractievoorzitters van de Tweede Kamer hebben vorige week een bezoek gebracht aan Hr. Ms. Van Amstel. Tijdens de overtocht van Curaçao naar Aruba lieten de Kamerleden zich aan boord van het stationsschip in de West uitgebreid informeren over de wijzen van opereren in de Caribische wateren. Gastheer was commandant der zeemacht in het Caribische gebied, tevens directeur kustwacht, brigadegeneraal der mariniers Dick Swijgman. Onder meer het bestrijden van drugstransporten, mensensmokkel en handel op zee passeerden de revue.

Tweede patrouilleschip overdragen

VLISSINGEN Bouwmeester Damen Schelde Naval Shipbuilding (DSNS) heeft vorige week donderdag het patrouilleschip Zeeland overgedragen aan de Defensie Materieel Organisatie (DMO). De Zeeland is een van de vier Oceangoing Patrol Vessels die Defensie laat bouwen.

De overdracht vond plaats aan boord van de Zeeland, die zojuist haar laatste varende beproevingen onder leiding van de werf had voltooid. In de hangaar van het tweede patrouilleschip van de Holland-klasse werden de overdrachtsdocumenten ondertekend door de algemeen directeur van DSNS, de Hein van Ameijden en de vertegenwoordiger van de directeur DMO, Ad van der Geijn.

Commissaris van de Koningin van de provincie Zeeland, Karla Peijs, bood de commandant van MARDET Zeeland, kapitein-luitenant-ter-zee Giel van Hoorn een wapenschild aan. Dit wapen was afkomstig van een schip dat eveneens de naam Zeeland droeg en had 33 jaar lang in de admiraalszaal van het provinciehuis gehangen. De Zeeland en haar bemanning gaan verder met het opwerktraject dat hen de status 'oefengereed' moet opleveren.

RECTIFICATIE

Intranetsite voor baan buiten Defensie

DEN HAAG De vorige Defensiekrant vermeldde een bericht over een intranetpagina waar Defensiepersoneel terecht kan wanneer het geïnteresseerd is in een baan buiten Defensie. De kop gaf echter ten onrechte aan dat het op internet stond. De pagina is te vinden op intranet onder de volgende link: http://intranet.mindef.nl/portaal/actueel/dossiers/reorganisatie/werken_buiten_defensie/werken_buiten_defensie.aspx

Defensie gecertificeerd voor Amerikaanse overheid

DEN HAAG Het ministerie van Defensie en het Amerikaanse bedrijf CertiPath hebben onlangs een overeenkomst ondertekend dat zij elkaars manier van beveiligde informatie-uitwisseling vertrouwen. Hiermee wordt het Nederlandse ministerie van Defensie als buitenlandse partij betrouwbaar genoeg geacht om gecertificeerd te communiceren met het Amerikaanse ministerie van Defensie en het Amerikaanse bedrijfsleven.

Al jaren werkt het ministerie van Defensie aan manieren om veilig te kunnen samenwerken met de luchtvaart en defensieindustrie. Dat gebeurt in het programma Transglobal Secure Collaboration, waaraan ook grote IT bedrijven deelnemen. Voor de bedrijfsvoering van Defensie wordt het digitale domein steeds belangrijker, en aangezien de dreiging in cyberspace groeit, verbetert Defensie ook voortdurend de verdediging tegen die dreigingen. Dat betekent ook dat meer en meer van

Defensiemedewerkers wordt verwacht dat ze goed omgaan met mogelijke risico's. De ondertekening met CertiPath is een belangrijke stap in dit proces. Vertrouwd e-mails (vercijferd en/of elektronisch ondertekend met de Defensiepas en pincode) met de aangesloten partners is hierdoor mogelijk. Ook het delen van documenten kan hierdoor binnen het defensienetwerk of in het netwerk van partners op veilige en betrouwbare wijze plaatsvinden.

Politie Kunduz zoekt vertrouwen van publiek

KUNDUZ De gemeenschap in Kunduz moet vertrouwen krijgen in het politieapparaat. Tegelijk dient de politie open te staan voor de informatie die uit de gemeenschap komt. De wisselwerking tussen publiek en politie is essentieel voor Community Based Policing.

Dat was een van de belangrijke uitkomsten van de eerste Kunduz Police Conference. Maandag vond deze bijeenkomst plaats op het kamp waar de Nederlandse Politie Trainingsgroep is gestationeerd. De bijeenkomst werd bijgewoond door de Nederlandse politietrainers, Afghaanse oudsten,

bestuurders en politiechefs en vertegenwoordigers van de internationale gemeenschap. Het is de bedoeling deze vergaderingen periodiek te laten terugkeren om het onderlinge begrip tussen politie en gemeenschap in Kunduz te versterken.

NAVO-missie Libië

DEN HAAG Aan de NAVO-missie Unified Protector, ter bescherming van de burgers van Libië, komt een einde. Dat meldde secretaris-generaal Anders Fogh Rasmussen na afloop van een spoedberaad einde vorige week met ambassadeurs van de lidstaten.

Een definitief besluit moet nog volgen. In de tussentijd houdt de NAVO de ontwikkelingen in het land goed in de gaten en wordt overlegd met de Verenigde Naties en de regerende Nationale Overgangsraad. Tot 31 oktober wordt de capaciteit van de missie gefaseerd verminderd. Operatie 'Unified Protector' begon op 31 maart, op basis van twee resoluties van

de VN-Veiligheidsraad. NAVO-vliegtuigen voerden luchtaanvallen uit en handhaafden een vliegverbod boven Libië. Daaraan namen onder meer zes Nederlandse F-16's deel. NAVO-schepen, waaronder de Nederlandse mijnenjager Hr. Ms. Haarlem, wierpen blokkades op om bevoorrading van Kaddafi's troepen tegen te gaan en ruimden mijnen.

IN HET KORT

Brevettering C-130 personeel

EINDHOVEN Vier loadmasters en één flight engineer zijn vorige week op vliegbasis Eindhoven gebrevetteerd voor het C-130 Hercules transportvliegtuig.

Luitenant-kolonel Robert Lambermont, Hoofd Staf Operatiën van de vliegbasis, spelde de bijbehorende wing op bij de bemanningsleden. Beide onderofficiersfuncties zijn essentieel voor het opereren met de C-130. De loadmaster is verantwoordelijk voor de juiste belading achterin het vliegtuig. Met name tijdens verplaatsingen binnen- of vanuit de uitzendgebieden opereren bemanningen onder een hoge tijdsdruk en primitieve (dreigings) omstandigheden. De flight engineer is verantwoordelijk voor het goed functioneren van het technische systeem van het vliegtuig. Een gedegen kennis van alle technische systemen is noodzakelijk voor het veilig kunnen uitvoeren van een vlucht.

Discussiebijeenkomst toekomstig defensieleiderschap

HILVERSUM De commandanten van de zeven Defensieonderdelen discussieerden vorige week over de ontwikkeling van het leiderschap bij Defensie. De bijeenkomst was een aanzet om de Visie Leidinggeven uit 2007 te actualiseren.

Tijdens de dag onder voorzitterschap van de Commandant der Strijdkrachten, generaal Peter van Uhm, schetsten diverse interne en externe sprekers schetsten de ontwikkelingen in de wereld. De aanwezigen, onder wie defensieonderdeelsadjudanten en de hoofden Bureau Leiderschap, probeerden in kaart te brengen wat de invloed daarvan is op het leiderschap bij Defensie. Het streven is te komen tot een geactualiseerde visie op leidinggeven en een nieuwe gedragscode. Daarbij benadrukte Van Uhm het belang van een eenduidige, herkenbare Defensiebrede visie op leiderschap.

Minister bezoekt IBL

LEUSDEN Minister Hillen heeft maandag een bezoek gebracht aan het Instandhoudingsbedrijf Landsystemen (IBL) te Leusden.

Dit gaat 31 oktober op in het Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen (DGBS). De minister werd geïnformeerd over de werkzaamheden in de werkplaats en over het onderhoud aan de meer dan honderd verschillende systemen. Het IBL is onderdeel van de Defensie Materieel Organisatie en gespecialiseerd in het onderhoud aan en de reparatie en modificatie van complexe wapensystemen en componenten. Het gaat onder meer om infanteriegevechts-, verkenning- en wielvoertuigen alsmede ander grondgebonden materieel. Bij het IBL zijn 260 mensen werkzaam. Binnen het IBL is veel kennis en kunde aanwezig. Deze kennis en ervaring worden gebruikt door derden in samenwerkingsverbanden.

» Vervolg van pagina 1

Linksboven Katja Boonstra-Blom is opgelucht dat na bijna zeventig jaar het graf van haar vader is gevonden. Foto: kpl Rob van Eerden Rechtsboven archief NIMH Rechtsonder Het stuurwiel van de K XVI, gefotografeerd door de Australische duiker Ross Coleman.

Vermiste onderzeeboot K XVI na bijna zeventig jaar teruggevonden

‘Je laat je mensen niet in de steek’

13 december 1941. Letterlijk op de valreep vertelt Elvire Spier aan officier der marinestoomvaartdienst der tweede klasse Willem Blom dat ze in verwachting is van hun eerste kindje. “Nu kan ik niet meer sterven”, reageert de onderzeebootofficier met vreugde tegen zijn kersverse vrouw vlak voor hij uitvaart met K XVI tegen de Japanse invasie van het toenmalige Nederlands-Indië. Het lot beschikt anders. Na enkele succesvolle acties gaat de K XVI ten onder. Decennialang blijft onduidelijk waar.

MONUMENT

Het nog ongeboren kindje wordt dochter Katja Boonstra-Blom. Ze groeit op met haar moeder die na enkele jaren hertrouwt met kolonel der mariniers Gerard Veenhuys. “Ik heb een prima jeugd gehad met twee vaders. Ik was trots op mijn beide vaders.” Elk jaar bezoekt ze op 4 mei met haar moeder het monument voor de gevallen van de Onderzeedienst in Den Helder. “Op een van de bijeenkomsten raakte ik in gesprek met Hans Besançon. Hij had in 1982 de boot van zijn vader teruggevonden, de K XVII, en het stuurwiel ervan vastgehouden. Dat moment had zo’n impact op hem dat het anderhalf jaar duurde om eraan te wennen, zei hij later.” Besançon heeft

informatie over de vermoedelijke locatie van de K XVI en stelt Boonstra-Blom voor om een zoektocht te organiseren. Samen richten ze het Comité Nabestaanden Onderzeeboten 1940-1945 op, dat zich inzet om alle vermiste Nederlandse onderzeeboten terug te vinden [zie kader].

Het eerste succes is het terugvinden van de Hr.Ms. O 20 voor de Maleisische kust in juni 2002 met behulp van Klaas Brouwer en zijn team van gehandicapte duikers. Boonstra-Blom neemt zelf duiklessen om actief mee te helpen zoeken. Een zoekexpeditie naar de K XVI in 2003 blijft vruchteloos, maar het zoeken genereert wel de nodige aandacht. “De vondst van de O 20 maakte veel los bij de Nederlandse

nabestaanden. Maar ook in Japan. Ik merkte bij een later bezoek aan het land dat er onder de bevolking nog veel vragen zijn over hun verleden. Ook zij willen weten wat er écht is gebeurd.”

AANVAL

Hulp van de oude tegenstander lijkt nodig om de locatie van het wrak van de K XVI te kunnen bepalen. Pas jaren na het einde van de Tweede Wereldoorlog wordt uit Japanse bronnen steeds meer duidelijk wat zich in de nacht van de ondergang van de K XVI heeft afgespeeld. Samen met de K XIV en de K XV heeft de K XVI eind 1941 de taak van de Japanse opmars tegen te houden in de Zuid-Chinese Zee. Bij de monding van de Sarawakrivier stuit de K XVI op een Japans konvooi van troepentransportschepen. Commandant van de K XVI, luitenant-ter-zee der eerste klasse L.J. Jarman stuurt een bericht naar de hogere marineleiding dat hij na het vallen van de duisternis tot de aanval overgaat. In de nacht van 24 december 1941 wordt de torpedootjager Sagiri tot zinken gebracht. Een aanval op de Murakamo mislukt, meldt Jarman. Als de Commandant der Zeemacht in Nederlands Oost-Indië, vice-admiraal Helfrich, de

volgende dag opdracht geeft terug te keren naar Soerabaja volgt volledige radiostilte. Pas na de oorlog blijkt dat de Japanse onderzeeboot I-66 zestig mijl ten noordwesten van Kuching de aan de oppervlakte varende K XVI in het vizier heeft gehad. Met één torpedo wordt de Nederlandse onderzeeboot op kerstochtend tot zinken gebracht, blijkt uit een Japans scheepsjournaal. Alle 36 opvarenden, waaronder zes Indonesische bemanningsleden, vinden hun zeemansgraf.

‘Ondanks verdriet over het gemis was er geen haat of wrok tegen wie dan ook’

Bijna zeventig jaar later vindt een groep Australische sportduikers het scheepswrak terug na een tip van een lokale visser. Boonstra-Blom: “Ik kreeg om 4.00 uur ‘s nachts een e-mail van een van de duikers. Hij had m’n naam gevonden toen hij googelde op K XVI. Ik las het bericht en heb direct gereageerd.” Experts van de Onderzeedienst van de Koninklijke Marine (zie kader) bevestigden aan de hand van beeldmateriaal van de duikers dat het om de K XVI gaat. Toch moet Boonstra-Blom nog wennen aan het idee dat de onderzeeboot na al die jaren eindelijk is gevonden. “Ik wil graag iets tastbaars vasthouden van

de K XVI. Wellicht dat het dan pas echt tot me doordringt.”

VOORMALIGE VIJANDEN

Boonstra-Blom kent ondanks de dood van haar vader geen wrok tegen de Japanners. “Je kunt elkaars vijanden zijn geweest, maar je moet ook vooruit. Dat heb ik altijd bewonderd bij m’n moeder. Ondanks verdriet over het gemis had zij geen haat of wrok tegen wie dan ook.” Ook in de contacten met onderzeedienstmensen uit andere landen merkt ze die houding. “Het bijzondere is dat ook tussen Israëliërs en Duitsers, en tussen de Polen en Russen die band warm is. De voormalige tegenstanders delen een vergelijkbaar verleden. Ze zijn allen dierbaren kwijtgeraakt.”

PORTRET

Een bezoek van de Japanner Akira Tsurukame aan het onderzeedienstmonument in Den Helder eind 2002 is het begin van een bijzondere en inspirerende vriendschap. Tsurukames vader was hoofd engineering aan boord van de I-66, die de K XVI torpedeerde, maar in 1944 zelf tot zinken werd gebracht door de Britse onderzeeboot Telemachus. “Akira was op zoek naar achtergronden over de dood van zijn vader. Ik nodigde hem uit bij me thuis. Toen hij het portret van mijn vader zag, begon hij meteen te bidden. Hij zei: ‘Sorry for what my father had to do in the war’. Dat maakte veel indruk op me. Sindsdien zijn wij vrienden en hebben we regelmatig contact.”

In haar tuinhuisje toont Boonstra-Blom enkele panelen met krantenknipsels en foto’s die ze de afgelopen jaren heeft verzameld en gebruikt bij lezingen. Op één ervan zit een briefje van een nabestaande van een opvarende van de O 20. Ze zijn dankbaar voor de inspanningen bij het terugvinden ‘zodat wij afscheid konden nemen van onze lieve oudste broer.’ Met de vondst van de K XVI is het werk voor het comité nog niet ten einde. “Je laat je mensen niet in de steek. Nu moeten we de O 13 nog vinden. Dan zijn ze allemaal terecht.”

tekst: KAP CORNÉ DALEBOUT

Onderzeeboten in WOII

Zeven onderzeeboten van de Koninklijke Marine gingen tijdens WOII verloren door vijandelijke inzet, waarvan zes tijdens oorlogspatrouilles. Een zevende onderzeeboot is in de haven van Soerabaja gebombardeerd. Sinds 1982 zijn vier boten gelokaliseerd en geïdentificeerd, vooral dankzij inspanningen van naaste familieleden van gesneuvelde opvarenden en van de stichting Comité Nabestaanden Onderzeeboten 1940-1945. Nu is daar Hr.Ms. K XVI bijgekomen. Alleen Hr.Ms. O 13, die op de Noordzee ten onder ging, is tot groot verdriet van de nabestaanden van de bemanning, ondanks diverse inspanningen, nog niet gelokaliseerd.

Kapitein-ter-zee Marc Elsensohn, Groepsoudste Onderzeedienst

“Onze betrokkenheid met de nabestaanden is groot. Er is ons veel aan gelegen om vermiste onderzeeboten terug te vinden. De plannen om komende jaar naar de K XVI te zoeken waren al in een vergevorderd stadium. Zelfs na zoveel jaar merken we de enorme vreugde en dankbaarheid onder de nabestaanden. Nu ze weten waar hun relatie zijn laatste rustplaats heeft, kunnen ze het laatste hoofdstuk van het verwerkingsproces afsluiten. In overleg met de nabestaanden gaan we bekijken hoe we de bemanning de laatste eer kunnen bewijzen.”

linksboven Hospitaaltentensysteem 'De Polyvalente Onderkomens' (POON) moet op termijn de vertrouwde boogtenten vervangen. Groot voordeel van deze tent is dat hij naast verwarmd ook gekoeld kan worden. Verder is hij vervaardigd van licht materiaal en dus eenvoudig te vervoeren. Tijdens Medic Diamond werden deze nieuwe tenten voor het eerste gecombineerd met MOGOS (mobiel hospitaal van aaneengeschakelde containers en tenten). **linksonder** Na het ontvangen van de *nine-liner* spoedt de Chinook zich naar de vooruitgeschoven hulptop, waar de gewonden zo goed mogelijk gestabiliseerd zijn. Met een ziekenwagen worden de gewonden naar de helikopter gereden, ingeladen en weggevoerd naar het Role 2 ziekenhuis achter de linies.

400 GNK houdt grootste ketenoefening in jaren

Genezeriken doen een-tweetje met luchtmacht

GILZE-RIJEN Tijdens de ketenoefening Medic Diamond beoefenden circa zeventienhonderd reservisten, specialisten en militair geneeskundig personeel het behandelingstraject van gewonde collega's. Mét een Chinook, in civiel terrein.

De *nine-liner*, het NAVO-format voor het aanvragen van luchtgewondentransport, is zojuist via radio doorgegeven. Nu is het wachten op de Chinook. Er is geen tijd te verliezen. De binnengebrachte gewonden moeten worden gestabiliseerd en klaargemaakt voor de medische evacuatie (medevac). Nog geen tien minuten later verraadt het aanzwellende geluid van rotoren dat hulp nabij is. In de hulptop wordt nog een tandje bijgezet om de gewonden op tijd in de ziekenwagens te krijgen. Op een afgezet terrein in de omgeving van Gilze-Rijen wordt de Chinook ondertussen aan de grond gezet. Twee bemanningsleden springen uit de helikopter en rennen naar de

hulptop. Na kort overleg snellen ze zich, op de voet gevolgd door een ziekenwagen, terug naar de heli.

"Het grootste trainingsmoment van deze oefening is de communicatie tussen de 'field nurse' (AMV-er) en 'flight nurse' (verpleegkundige tijdens de vlucht, red) tijdens de overdracht van gewonden van de ziekenwagen naar de helikopter," weet Gemma Coenen, kapitein operatiën. "Door een goede afstemming wordt dubbel werk vermeden en veel tijd gewonnen. Dat vergroot de kansen van de gewonden." De Chinook heeft ondertussen het luchtruim gekozen. In de hulptop wordt na de drukte even

stoom afgeblazen. De leidinggevende arts, kapitein Carolien van Maris (13 Gemechaniseerde Brigade), legt uit wat er zojuist gebeurd is. "Zodra er in onze sector een gewonde valt, wordt hij met een ziekenwagen naar onze hulptop gebracht. Hier wordt hij gestabiliseerd en gereed gemaakt voor transport," licht Van Maris toe. Het in de praktijk samenwerken en oefenen met de collega's van de luchtmacht en de daadwerkelijke inzet van een Chinook bevalt haar goed. "Op deze manier krijgen we een goed beeld van de tijdsbalk: hoe lang duurt het voor ze er zijn, wat kunnen we in deze tijd doen, waar moeten we op letten?"

24/7 PARAAT

De geneeskundige keten wordt zo realistisch mogelijk in beeld gebracht. Vanaf het gewond raken in het veld en de behandeling in hulptoppen en veldhos-

pitalen tot en met de overdracht voor de medevac. Twee militaire ziekenhuizen (Role 2) zijn opgebouwd in Dongen en Gilze-Rijen, een zestal vooruitgeschoven hulptoppen (Role 1) in het voorterrein. "Het is, in tegenstelling tot praktijkvoorbeeld Afghanistan of de eerder dit jaar gehouden oefening Capital Care, een scenario met veel beweging," licht kapitein Gemma Coenen toe. "De hulptoppen volgen in het scenario de manoeuvre-eenheden. Ze moeten dan ook 24/7 paraat staan om te verkassen." De genezeriken mogen dan 'getriggerd' worden, ook van de meedraaiende luchtmachters wordt wat verwacht. "De luchtmacht verdient een pluim," vindt sergeant-majoor Willem Bakarbessy van de sectie Operatiën. "Door hun flexibele opstelling is het prettig samenwerken. Twee uur per dag stellen ze één Chinook beschikbaar. Dat voegt veel aan de oefening toe."

BETER EN STERKER

Niet alleen krijgt de samenwerking tussen de genezeriken en luchtmacht een boost, de oefening is voor Defensie een mooie kans zich aan de samenwerking te presenteren. "We oefenen deels in civiel gebied," legt Coenen uit. "Hulptoppen moeten bijvoorbeeld aan boeren vragen of ze van hun erf gebruik mogen maken." "Net als bij de calamiteitenoefening Capital Care eerder dit jaar worden door dit soort grote oefeningen nieuwe samenwerkingsverbanden binnen en buiten Defensie ontwikkeld," vult luitenant-kolonel Peter Maarse, commandant 400 Geneeskundigbalatjon aan. "Door meer samen te werken, worden we beter en sterker."

tekst **TLNT WOUTER HELDERS**
foto's **AOO ERIC VORSTENBOSCH, AVDD**

Nederlanders versterken positie Afghaanse agentes

KUNDUZ Elf Afghaanse politievrouwen zijn afgelopen week geslaagd voor een aanvullende politieopleiding gegeven door Nederlandse marechaussees. Tijdens de bewogen diploma-uitreiking vloeiden er tranen. De tweeweekse opleiding moet de agentes uit Kunduz niet alleen op een hoger niveau brengen, maar tegelijkertijd hun positie in de samenleving versterken. En daar zijn ze erg gelukkig mee.

“Toen we hier aankwamen, gebeurde er al iets voor vrouwen, maar nog niet structureel”, vertelt majoor Sander Emeis, die als hoofd van het Nederlandse genderteam medeverantwoordelijk is voor de samenstelling van het cursusaanbod. “Begin september zijn we met de coalitiepartners bij elkaar gaan zitten en hebben we een cursusprogramma

opgesteld. Veel van de lessen versterken binnen de Afghaanse culturele achtergrond de positie van de vrouwen. We hebben de cursisten daarom ook laten meedenken over het lesaanbod.”

NUTTIG

Twee vrouwelijke marechaussees en een Duitse politiebeambte leren de agentes

onder meer fouilleren, boeien en het bemannen van controleposten. Een Nederlandse sportinstructrice brengt de vrouwen de beginselen van zelfverdediging bij en leert ze samenwerken aan de hand van sportactiviteiten. Ook krijgen ze schietlessen van een Amerikaanse instructrice en komen het Afghaanse recht en mensenrechten aan bod. Op verzoek van de cursisten geeft een algemeen militair verpleegkundige ook medische lessen, waarbij ze onder meer leren reanimeren en bloedingen stelpen. “Juist dit soort kennis is erg nuttig, omdat alleen vrouwen dit bij andere vrouwen mogen toepassen”, aldus Emeis. De eerste elf van nu nog 22 vrouwelijke agentes uit Kunduz zijn nu opgeleid. De opleiding is inmiddels erkend door de Afghaanse overheid, waardoor de agentes

officieel zijn gecertificeerd. Naast de dames maken mannelijke politierekruten ook deel uit van het programma. Zij krijgen voorlichting over de rol en het belang van vrouwen bij de politie. Zo gaan ervaren Nederlandse vrouwen van de marechaussee in gesprek over hun werk als agent en spiegelen dit aan de Afghaanse situatie.

BLIJVEND KARAKTER

Tijdens de diploma-uitreiking, in het bijzijn van onder meer de mannelijke politierekruten, spraken de politiecommandant van Kunduz en de directrice van het bureau Sociale Zaken van een mijlpaal. Emeis: “Wij spreken liever van een volgende stap. Deze maand begint de volgende lichting aan de *Security Awareness Course*. Verder beginnen we deze week al

met het volgen en begeleiden van de geslaagde vrouwen als ze de lessen in de praktijk brengen. We hopen ook dat de cursus voor nieuwe instroom zorgt. Uiteindelijk moet de opleiding een blijvend karakter krijgen.” Dat de opgeleide dames blij waren met de opleiding, bleek wel uit de emoties tijdens de uitreiking. Ook hadden de Afghaanse vrouwen cadeautjes meegebracht voor hun instructrices. “Het was een zeer bijzondere ervaring om les te geven aan een groep vrouwen die zo ontzettend enthousiast en dankbaar zijn”, zegt wachtmeester eerste klasse Lisette. “Er is een vertrouwensband ontstaan en een basis gecreëerd die onze opvolgers straks verder kunnen uitbouwen.”

tekst **JAN MALSCHAERT**

Waardering voor Libanonveteranen

HAVELTE Libanon-veteranen ontvingen afgelopen vrijdag een officiële blijk van waardering voor hun inzet op 22 augustus 1979 in het dorpje Qana in Libanon. Commandant Landstrijdkrachten luitenant-generaal Rob Bertholee reikte de ‘sculptuur operationeel optreden’ aan 21 veteranen uit op de Johannes Postkazerne in Havelte en aan de nabestaanden van een overleden veteraan.

“We hebben er even op moeten wachten, maar deze waardering is goed voor iedereen”, vindt oud-korporaal Sjoerd Rijpma. Omdat de veteranen geen eerdere onderscheiding voor de gebeurtenis ontvingen, besloot Bertholee de betrokkenen alsnog te waarderen. Hij liet een sculptuur ontwerpen die wordt uitgereikt aan

personeel dat zich ‘onder operationele omstandigheden op bijzonder loffelijke wijze heeft gedragen’. “Hulpverlening stond in die tijd nog in de kinderschoenen”, spreekt Bertholee. “In de jaren na 1979 hebben we sprongen voorwaarts gemaakt met de hulpverlening die tijdens en na een uitzending van groot belang is. Met die

wetenschap van nu laat de KL zijn veteranen van toen niet in de kou staan. Vandaag is daar misschien wel een voorbeeld van.”

GEGIJZELD

De geëerde Libanon-veteranen kwamen op 22 augustus 1979 onder vijandelijk vuur te liggen in het dorpje Qana, nadat zij een VN-bataljon uit Fiji te hulp schoten. Daarbij raakten drie Nederlandse Unifillers gewond, die onder zeer moeilijke omstandigheden door de eenheid in veiligheid werden gebracht. Na enige tijd wist de tegenstander de Fiji-soldaten gevangen te nemen en gebruikte hen als schild tegen de Unifil-militairen. Hierdoor werden de blauwhelmen gedwongen hun wapens

neer te leggen en vervolgens gevangen genomen. Tijdens hun gijzeling ondergingen zij ernstige fysieke en psychische bedreigingen. 44 Pantserinfanteriebataljon kreeg in 1983 het ‘Bronzen Schild’ voor haar inzet in Libanon.

UITREIKING BOEK

Aansluitend op de ceremonie ontving generaal Bertholee het eerste exemplaar van het boek ‘Het Regiment Infanterie Johan Willem Friso’. In de publicatie van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie staat de geschiedenis van het regiment centraal. Waarnemend regimentscommandant majoor Fred Otsen, nam het boek in ontvangst.

Sculptuur operationeel optreden

De sculptuur is een bronzen borstbeeld van een ‘omgehangen’ militair. Er is gekozen voor een moderne uitrusting om op deze manier de veteranen met de huidige militairen te verbinden. Het borstbeeld, ontworpen door Jeroen Gerlofs, is voorzien van een opschrift van de betreffende missie en actie.

tekst **TLNT NADÉSCH KUIPERS**
foto's **KPL-1 FRANK MEESTER**

Links Deborah Gravenstijn en haar pasgeboren Tracey. Rechtsboven Zeker in haar proftijd was Deborah niet het type om ruzie mee te maken. Rechtsonder Opname tijdens het Militair Wereldkampioenschap in 2007, dat Deborah Gravenstijn op haar naam wist te zetten.

Judoka Deborah Gravenstijn gaat op eigen manier met pensioen

‘Mijn tijd als topsporter was maar tijdelijk’

ROTTERDAM Dat ze tijdens de Olympische Spelen van 2008 in Beijing net naast het goud viste, doet nog steeds pijn. Alhoewel dit moeilijke moment inmiddels ook een plaatsje heeft gekregen. Na jaren van rennen en vliegen, van emotionele diepte- en hoogtepunten is Deborah Gravenstijn meer in balans dan ooit. Haar topsportcarrière gaf ze in 2009 op, per 1 november stopt haar militaire loopbaan en gaat ze op haar manier met ‘pensioen’.

Meervoudig EK- en WK-winnaar, Olympisch medaillist én voormalig lid van de Defensie Topsport Selectie kapitein Deborah Gravenstijn gaat buiten het veilige nest een carrière opbouwen. Haar judopak hangt al enige tijd werkloos aan de kapstok van haar woning in Rotterdam. Dat komt binnenkort wel weer van pas. Ze koestert plannen om de Nederlandse jeugdselectie met raad en daad bij te gaan staan. Maar voorlopig geniet ze met volle teugen van haar drie maanden oude dochtertje Tracey. Wel moet dit jaar nog de eindschrijft voor haar studie sportmarketing en economie af. Mocht dat niet lukken, dan vindt ze een kleine vertraging geen probleem, maar liever niet.

Gravenstijn houdt niet van compromissen. Als ze iets doet, gaat ze ervoor, topsport of werk. Maakt niet uit. Maar met haar, zoals ze zelf zegt ‘pensioen’ in zicht, leeft ze wat ‘normaler’, minder dwangmatig. “De hoogtepunten in mijn sportcarrière beleefde ik zo intens dat het net lijkt alsof ik er een heel leven op heb zitten. Het voelt alsof ik nu met pensioen ga.”

KONIJNENOREN

Uit het krijggsbedrijf stappen, doet ze met pijn in haar hart. Defensie paste uitstekend bij haar en bracht wat ze ervan verwachtte. “Van het begin tot het einde.” Nog steeds denkt de topjudoka aan de basisopleiding op de KMA (2001). Aan de

roze elastiekjes in haar haar, waarvan het kader absoluut niet bleek gecharmeerd. En aan de konijnenoren, zoals de sergeant haar veel te lange veters typeerde. Ook heeft ze goede herinneringen aan de verbondenheid met collega’s, aan de teambuilding, discipline, structuur en de mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen.

‘Ik weet niet of ik zonder Defensie ook zover gekomen was’

“Voor een topsporter zijn al die dingen onontbeerlijk. Ik weet niet of ik zonder Defensie ook zover gekomen was”, doelt ze op haar zoetste en tegelijk moeilijkste overwinning: zilver tijdens de Olympische Spelen van China. Die medaille kwam eigenlijk uit de lucht vallen. “Ik schatte in maar één wedstrijd mee te gaan. Maar tegen iedere verwachting in belandde ik in de finale.” Daarvan keek ze op, want de aanloop naar de Spelen verliep allesbe-

halve gladjes. In de vier jaar ervoor verloor ze haar zus en moeder en in 2006 onderging ze een hernia- en een knieoperatie. Hoeveel tegenslagen kan een topsporter aan. Toch hervond ze de kracht om zich te kwalificeren. “Was ik roemloos naar huis gegaan, dan had ik het ook best gevonden. Na die moeilijke tijd leefde ik op de automatische piloot. Mijn voorbereiding was omgeven door twijfel en zonder steun van mijn kleine kringetje was het nooit gelukt”, refereert ze aan het medische team van Defensie en aan collega’s Hans Korbee en Corrinne Klessens, met wie ze jarenlang als fysiotherapeut op vliegbasis Gilze-Rijen samenwerkte. “Als topsporter wil je tot het uiterste gaan. Toen ik in de finale stond en verloor, was ik heel kwaad op mezelf. Dat moment heeft grote impact op me gehad. Ik denk er nog geregeld aan terug. Inmiddels kan ik er mee omgaan, maar het blijft gevoelig.”

ZWART GAT

Over hoe haar carrière er straks uit gaat zien, maakt ze zich geen zorgen. “Vanaf het begin van mijn aanstelling stond vast

dat ik niet mijn hele leven bij Defensie zou blijven. Angst na afloop van mijn contract in een zwart gat te vallen, heb ik dan ook niet. Er zijn sporters die veel moeite hebben hun oude leven gedag te zeggen, maar ik heb dat helemaal niet. Een paar weken nadat ik uit Peking terugkwam, zat ik alweer in de schoolbanken. Aan het begin van de Spelen wist ik dat dit mijn laatste kunstje zou zijn en dat ik alleen nog maar het beste uit mezelf zou kunnen halen. Jaren geleden heb ik me op het komende eervolle ontslag voorbereid.” Zodra ze haar diploma sportmarketing en economie op zak heeft, wil ze het liefst bij een bedrijf werken waarin commercie en PR vallen te combineren. Met haar jarenlange ervaring als ambassadeur voor de Defensie Topsport Selectie moet dat lukken. “De kennis en ervaring die ik in uniform opdeed, voelt bijzonder solide aan. Mijn rugzak is dan ook gevuld. Ik hoef haar alleen maar om te hangen.”

tekst **ANDRÉ TWIGT**

DEKAATJES

heten de gratis advertenties in de Defensiekrant. De tekst mag niet langer zijn dan veertig woorden en kan alleen schriftelijk of per e-mail worden ingediend. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud, noch voor de gevolgen van de plaatsing. Graag 'Dekaattie' vermelden. Dekaaties kunnen worden ingestuurd naar defensiekrant@mindef.nl, o.v. naam, adres, woonplaats eventueel telefoonnummer, onderdeel en registratienummer. Let op: de Defensiekrant wordt iedere week ook op internet gepubliceerd.

WONINGEN

TE KOOP: Breda, Teteringsedijk 250b, instapklaar 2-kmr appartement met balkon op Z. Berging met elektra. Woonopp. 50 m². Prima ligging t.o.v. centrum, snelwegen en winkels. Gebouw is v.v. lift en inpandige fietsenstalling. Vr.pr. € 129.500,- k.k. Zie www.funda.nl of bel makelaar: 076-5152018.

TE KOOP: Den Haag, Koningin Emmakade 37, sfeervolle ruime woning. Woonopp. 182 m², 8 kmrs over 3 etages. Bjr. 1906. Veel authentieke details. Recente casco-renovatie, nieuw buitenschilderwerk. Rand van centrum, Randstadrail voor de deur. Vr.pr. € 365.000,- k.k. Zie www.funda.nl.

TE KOOP: Den Helder, Orion 28, mooi appartement op begane grond, rustige ligging, direct aan het water in de wijk Boatex. Ind.: entree, keuken met. Inb.app., woonkmr met open haard, toilet, 2 slpkms en badkmr v.v. ligbad, berging t.o. app. Vr.pr.: € 152.000,- v.o.n. Inf: 06-33084608.

TE KOOP: IJlst, Croleskwartier 27, moderne door garage geschakelde stadsvilla. Mogelijkheid tot wonen/werken door forse uitbouw met verdieping, met eigen opgang. Woonopp. 150 m², perc.opp. 339 m², inh. 500 m³. Vr.pr. € 349.900,- k.k. Zie www.funda.nl of bel makelaar: 0515-335768.

TE KOOP: Kamerik (bij Woerden) Goudenregenlaan 39, vrijst.woning aan brede waterpartij. Geh. gerenov. Op 317 m² eigen grond. Vr.pr. € 390.000,- k.k. Zie ww.funda.nl of bel 06 42557654.

TE KOOP: Middelburg (ZLD) Spinhuisweg 114, goed onderh. tussenwoning. Tuin op Z, 4 slpkms. Winkels en scholen op loopafstand. Marinekaz. Vlissingen op 10.min. fietsen. Vr.pr.: € 159.000,- v.o.n. Bel: 06-17904117

TE KOOP: Nijmegen, Lankforst 2508, eengezins tussenwoning in rustige, kindvrij. 4 slpkms, dakkapel, ligbad + douche en garage. Nabij NS-station, A73 en winkelcentr. Bjr 1968. Woonopp: 115 m², inh. 375 m³, perc: 169 m². Vr.pr.: €194.500,- k.k. Direct beschikbaar. Zie www.funda.nl of bel 06-13863335.

TE KOOP: Putten, Davelaarsgoed 27, hoekwoning, volledig op Z. Bjr 2008. Opp. 142 m² (exc. 3e verd.). Rustige omg. Nabij A28, fietsafst. station en dorp. Direct beschikbaar. Vr. pr. € 335.000,- k.k. Zie www.funda.nl

DIVERSEN

TE KOOP: Gelegenheidsstenu Kap LOG,TD maat 52, overhemd mt 40, pet mt 59, schoenen 285s of mt 10 1/2 M. Inf.: jthverburgh196@gmail.com of 06-43879310.

REÜNIE

De Verbindingsdienst van het Korps Mariniers bestaat in 2012 60 jaar. Er zal een reünie worden gehouden op woensdag 11 juli op de Van Braam Houckgeest Kazerne te Doorn, aanvang 10:30 uur. Aanmelden via http://www.mariniersverbindingsdienst.nl Kosten: € 15,- p.p. (zonder partners). Inf. gj.vinke@mindef.nl of 0223 658204.

'Ik wijk voor niets'

Infanterieboek geschikt en beschikbaar gemaakt voor iedereen

AMERSFOORT 'Ik wijk voor niets' luidt de titel van de tweede editie van het boek over de geschiedenis en traditie van het Wapen der Infanterie, vervaardigd door de Wapentraditierraad Infanterie. Een inhoudelijke opwaardering en een civiele uitgever maken het vrijdag gepresenteerde boekwerk geschikt en beschikbaar voor elke geïnteresseerde, militair en burger.

Uittredend Commandant Landstrijdkrachten, luitenant-generaal Rob Bertholee, nam vrijdagochtend op de Bernhardkazerne in Amersfoort het eerste exemplaar van 'Ik wijk voor niets' in ontvangst. Hij kreeg dit aangereikt door kolonel b.d. Joop Ladders, het oudste lid van de Wapentraditierraad Infanterie (WTRI). "Als wij geloven in de infanterie als drager van de moderne landmacht, dan kunnen wij een boek als 'Ik wijk voor niets' goed gebruiken", stelde generaal Bertholee in zijn dankwoord vast. "Niet alleen om onze eigen mensen bekend te maken met de historie en de *esprit de corps* van de infanterie, maar ook om de boodschap op een goede wijze naar buiten uit te dragen."

INSPANNINGEN Brigadegeneraal Otto van Wiggen, wapenoudste en voorzitter van de WTRI, nodigde generaal Bertholee niet voor niets uit om het eerste boek te ontvangen. Sterker nog, hij haalde de lancering speciaal naar voren om de commando-overdracht van C-LAS (dinsdag) nog net voor te zijn. Generaal Van Wiggen: "Juist generaal Bertholee is in deze tijd van reorganisatie

pal achter de infanterie gaan staan en hij heeft altijd uitgesproken dat hij zeer aan de infanterie binnen de landmacht hecht. Hij heeft waar hij kon de nadruk gelegd op het belang van 'boots on the ground', in welk soort missie dan ook. Hij heeft ook op hoger niveau duidelijk gemaakt dat we eigenlijk niet met minder infanteriecapaciteit aan kunnen. Zijn inspanningen hebben resultaat gehad. Wij zijn hem daarvoor dankbaar."

NIEUW 'Ik wijk voor niets' is de vertaling van de Latijnse wapenspreuk van de Nederlandse infanterie: *Nulli cedo*. En dat was de titel van de eerste versie van het historische overzicht. Dat boekwerk werd in 2004 in eigen beheer door de landmacht uitgegeven en verspreid binnen de organisatie. "We zijn begonnen aan een nieuwe versie omdat de eerste op raakte", verklaart Piet Kamphuis, directeur van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en samensteller van 'Ik wijk voor niets'. "Van oorsprong is het een boek waarmee we jonge officieren en onderofficieren bekend maken met de historie en tradities van de infante-

rie. Het hoort bij de vorming van collega's. Maar we constateerden dat ook anderen interesse hadden in een dergelijk boekwerk: oudere militairen, veteranen én burgers. Er moest dus een nieuwe versie komen, geschikt en beschikbaar voor eenieder."

UITGEVER 'Ik wijk voor niets. Geschiedenis en tradities van het Wapen der Infanterie' kwam tot stand door de gebundelde krachten van de WTRI, wiens leden allen bijdroegen aan de teksten, de infanterieregimenten, het Korps Commandotroepen en het NIMH. In Van Wijnen - Franeker werd een geschikte uitgever gevonden, die ook de logistieke rondslomp voor zijn rekening kan nemen. Een groot voordeel, omdat 'Ik wijk voor niets' nu niet meer alleen op de opleidingsinstituten van Defensie te

vinden is, maar vanaf deze week ook in diverse boekhandels en verschillende bibliotheken ligt. *Ik wijk voor niets. Geschiedenis en tradities van het Wapen der Infanterie*. ISBN 978 90 519 4429 7.

tekst **KAP ROEL VAN DE WIEL**

Unieke expositie Afghanistan

BRUNSSUM Voormalig minister van Defensie Eimert van Middelkoop heeft afgelopen weekeinde in Brunssum een unieke expositie over het werk van Nederlandse militairen in Afghanistan geopend.

De expositie, 'Afghanistan: Reflections through Lens and Brush' bestaat uit pakkende foto's van combatfotografen sergeant 1 Dave de Vaal en kapitein Fred Warmer (Natres), die naast unieke

landschappen ook de vreugde en verdriet van de Afghaanse bevolking vastlegde. De interactie tussen haar en de Nederlandse militairen, de opbouw en verval en de ongelijkheid tussen

mannen en vrouwen worden eveneens op voortreffelijke wijze in beeld gebracht. Met dertig kenmerkende schilderijen levert kunstenaar Elyanne Lempers een mooie bijdrage aan de tentoonstelling. De expositie in het JFC Brunssum International Conference Centre aan de Oeverbergsstraat 1 is tot 20 november van woensdag tot en met zondag te zien van 10.00 tot 16.00 uur. Dave de Vaal won onlangs de tweede prijs van de NCRV-fotowedstrijd 'Samen

op de wereld, leve de verschillen'. Zijn foto 'Together we make the world better' toont een met een Nederlandse militair handenklappend Afghaanse jongetje. De plaat is tot midden november te zien in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. Met hun reportages dragen beide combatfotografen in hoge mate bij aan de maatschappelijke beeldvorming over Defensie.

Thuisfrontdag met Missie Max

UTRECHT Samen met Omroep MAX houdt Defensie op zaterdag 26 november voor de vierde maal de thuisfrontdag Missie Max. De Jaarbeurshallen in Utrecht zijn opnieuw het toneel waar familie en vrienden van uitgezonden militairen in het zonnetje worden gezet. Dit jaar is het thuisfront van politie die is uitgezonden naar Kunduz, ook uitgenodigd.

Naast minister Hans Hillen en Jan Slagter zijn ook de Commandant der Strijdkrachten en de operationeel commandanten zijn. Bekende artiesten treden op, onder wie Gordon & LA The Voices, Jannes, Edsilia Rombley/Ruth Jacott, Wolter Kroes en Pearl Josefoon. De relaties kunnen op deze dag een persoonlijke boodschap inspreken die opgestuurd wordt naar zijn of haar geliefde. Jan Slagter reist kort na Missie MAX af naar Afghanistan om een aantal groeten persoonlijk af te leveren. Er worden weer live verbindingen tot stand gebracht met de verschillende missiegebie-

den waar Defensie op dit moment actief is. Voor kinderen zijn er diverse activiteiten, een klimtoren, een fotoshoot en voor de allerkleinsten een speciale kinderhoek. Van Missie MAX wordt een televisieprogramma gemaakt, dat op Eerste Kerstdag en Nieuwjaarsdag wordt uitgezonden. De organisatie vraagt daarom van te voren bijzondere gebeurtenissen in het aanmeldformulier te melden, zoals bijvoorbeeld verjaardagen op 26 november of op handen zijnde huwelijksaanzoeken. Zie voor meer informatie: www.defensie.nl/actueel/missiemax.

VIJF VRAGEN AAN

Susanne Winnubst (Veiligheid & Vakmanschap), docent van het jaar

EDE Met orde en structuur wil Susanne Winnubst (44), docente Orde & Veiligheid bij ROC A12 in Ede, jongens en meiden voorbereiden op het leger. Onlangs werd ze door een vakjury uitgeroepen tot leraar van het jaar. 'Ik zal nooit mijn les beginnen als het niet doodstil is.'

1 U bent gekozen uit 1400 aanmeldingen. Wat gaf de doorslag?
"Ik denk mijn promotiefilmpje. Leerlingen van de opleiding Beeld en Geluid hadden een megestrakte trailer gemonteerd waarin ik de rol van kapitein vertolkte die enorm begaan was met 'haar' jongens. We hebben vijf dagen gedraaid op de kazerne in Amersfoort. Het was over de top, maar voor de jury aansprekend."

2 Wat is uw geheim?
"Discipline. Ik zal nooit mijn les beginnen als het niet doodstil is. Verder pleit ik voor meer orde en structuur in het onderwijs. Ik schrijf elke les op wat we gaan doen en of het terugkomt in een examen. Leerlingen houden zich daar aan vast. Zo werkt het niet alleen op het ROC, maar ook op het gymnasium. Je moet als docent ook feedback durven vragen aan de klas. Vervolgens moet je er iets mee doen."

3 Gebeurt dat in uw ogen te weinig?
"Ja, als we het onderwijs beter willen maken, moeten leraren beginnen bij zichzelf. Je moet je als docent blijven ontwikkelen. Zelf studeer ik psycholo-

gie naast mijn werk, dat heeft me ook geholpen bij het uitoefenen van mijn vak. Ik heb professionalisering van het docentschap hoog in het vaandel. Nu ik een jaar lang ambassadeur ben, wil ik dat in ieder geval uitdragen."

4 U geeft les aan toekomstige militairen. Wat is uw link met Defensie?
"Die is er niet. Vanuit mijn achtergrond als docent bij Sport & Bewegen heb ik veel met de sportieve kant van het beroep. Pas toen er een vacature vrijkwam bij de opleiding Veiligheid & Vakmanschap (VeVa, red.) ben ik mij in de organisatie gaan verdiepen. Het feit dat je van deze mensen discipline mag verwachten, sprak mij aan. Daarnaast zie ik het als een uitdaging om juist de 'softe' vakken bij deze stoere jongens en meiden onder de aandacht te brengen."

5 Staat er nu een andere mevrouw Winnubst voor de klas?

"Nou ja, ik sta natuurlijk wel trotser voor de klas. Het is niet zoiets als de titel 'medewerker van de maand'. Ik ben een jaar ambassadeur voor het onderwijs. Dat is een behoorlijke eer. Sinds de verkiezing ben ik in een redelijke achtbaan beland. Ik hang levensgroot op de gevel, mocht bij Mark Rutte in het Torentje op bezoek en kreeg een persoonlijke brief van jullie minister. De leerlingen zijn erg nieuwsgierig naar wat ik nu meemaak. Ik voel me vereerd hoor met al die aandacht, maar als het nieuws is geland ga ik over tot de orde van de dag."

tekst: **ELNT MARLOUS DE RIDDER**
foto's: **KPL ROB VAN EERDEN, AVDD**

Commando DienstenCentra
Ministerie van Defensie

Eurodeal!

14 t/m 18 november:
2 petflessen Chaudfontaine € 1,00

21 t/m 25 november:
2 Kitkat € 1,00

28 november t/m 02 december:
1 flesje vers sap € 1,00

05 t/m 09 december:
1 petfles Coca Cola Zero € 1,00

Paresto wenst u smakelijk eten!

Seminar morele vorming van militairen

HUIS TER HEIDE De Geestelijke Verzorging bij de krijgsmacht houdt op 1 november een seminar over de morele vorming van militairen. Doelgroep is de leidinggevende bij Defensie die beleidsmatig betrokken is bij de vorming van militairen.

Tijdens de bijeenkomst gaan vooraanstaande sprekers in op morele en existentiële vragen waarmee militairen geregeld worden geconfronteerd. Ook

hoe de begeleiding en zorg van hen eruit ziet en welke verschillen er in de benadering van de verschillende diensten zitten, komen aan de orde.

Evenals hoe zich de morele vorming van de geestelijke verzorging zich verhoudt tot wat andere instanties binnen Defensie aan militaire ethiek doen. Het seminar vindt van 10.30 tot 17.15 uur plaats in de kapel van Huize Beukbergen, Amersfoortseweg 59, 3712 BB Huis ter Heide. Informatie over het programma en de sprekers is verkrijgbaar bij G.M. Bikker-Collard (GM.Bikker@mindef.nl). Zij verzorgt ook de aanmeldingen.